

kunnet formuleres, men at det kunne forbedres på flere punkter. Artikel I's definition af det geografiske område, hvorpå forbudet skulle finde anvendelse, burde hellere ændres til en simpel konstatering af, at forbudet gjaldt området uden for en 12-sømile bred kystzone. Udkastets verifikationsbestemmelser var muligvis tilstrækkelige henset til det nuværende teknologiske udviklingsstadium, men i en ikke så fjern fremtid kunne virksomhed på havbunden blive betydeligt lettere, både når det gjaldt placering af atomvåben og inspektion af sådanne. En af de væsentligste opgaver for den i udkastet forudsete revisionskonference ville derfor være at overveje, om verifikationsbestemmelserne fortsat var a jour. Endelig gik den britiske repræsentant ind for, at en traktat kom til at indeholde klare bestemmelser om respekt for kyststaternes rettigheder med hensyn til deres kontinentalsokler.

Canada konstaterede med tilfredshed, at man fra amerikansk side havde udtalt, at det foreliggende forslag kunne diskuteres nøjere. Canada ville foreslå, at bl. a. bestemmelserne om verifikationsproceduren indrettedes således, at de garanterede alle aftaleparters ret til at foretage verifikation og opnå bistand hertil om nødvendigt gennem et internationalt organ, således at de ikke var henvist blot til USA's og USSR's velvilje. Endvidere fandt man på canadisk hold, at en traktat måtte indeholde bestemmelser, som åbnede adgang for fysisk inspektion på nært hold, om nødvendigt med bistand fra stater, som havde udviklet en teknik, som muliggjorde anbringelse af nukleare installationer på havbunden. Endelig burde en traktat indeholde klare bestemmelser til sikring af, at der under udførelse af verifikation på havbunden blev taget fuldt hensyn til kyststaternes særlige rettigheder og interesser, herunder til disses mulige militære aktivitet på egen kontinentalsokkel.

I et indlæg, som ministeren for nedrustningsspørgsmål K. Helveg Petersen afgav i 1. udvalg (bilag 3) udtaltes det, at den danske regering med tilfredshed havde bemærket sig, at CCD's to medformænd — Sovjetunionen og USA — var blevet enige om at fremlægge et udkast til traktat om forbud mod anbringelse af masseødelæggelsesvåben på

havbunden. Den danske delegation havde tidligere under debatten om den fredelige udnyttelse af havbunden givet udtryk for, at Danmark støttede den opfattelse, at havbunden og dens undergrund uden for grænserne for den nationale jurisdiktion skulle anses for menneskehedens fælles arv. Det var en logisk konsekvens af denne opfattelse, at man gik ind for, at samme områder af havbunden ikke anvendtes til militære formål. Det afgørende var imidlertid, at man befandt sig i den situation, at visse stater allerede var i stand til at udvide rustningskapløbet til havbunden, og at et stigende antal stater ville opnå tilsvarende muligheder i fremtiden. Sund fornuft tilsagde derfor, at man nu, før det blev for sent, forsøgte at forhindre, at en sådan uproduktiv og risikabel udvikling kom i gang. Det foreliggende udkast var imidlertid ikke i alle henseender fuldt acceptabelt. Et mere omfattende forbud ville have været at foretrække. Selv om det måske ikke i dag ville være fordelagtigt på havbunden at anbringe andre end de i udkastet nævnte masseødelæggelsesvåben, kunne den teknologiske udvikling meget vel ændre dette forhold. I erkendelse af, at en mere omfattende traktat ikke kunne udarbejdes nu, havde man fra dansk side med tilfredshed bemærket bestemmelser om indkaldelse af en revisionskonference. Imidlertid fandt man ikke, at der skulle være noget til hinder for i tekstens operative del at indføje en bestemmelse, som forpligtede til fortsatte forhandlinger.

Med hensyn til spørgsmålet om verifikation og kyststaternes rettigheder med hensyn til deres kontinentalsokkel kunne man fra dansk side fuldstændig tilslutte sig de canadiske ændringsforslag.

Udover at man fra svensk side gav udtryk for ønske om at få det i forbindelse med en mulig traktat om den fredelige udnyttelse af havbunden drøftede princip om, at havbunden burde betragtes som menneskehedens fælles arv, direkte indarbejdet i den operative del af teksten til en traktat om havbundens demilitarisering, afveg vedkommende afsnit af de norske og svenske indlæg indholdsmæssigt næppe fra det danske. I det hele taget var beklagelsen af forbudets begrænsede karakter og af de utilfredsstillende kontrollbestemmelser et